

Ametiühing ja ametiühingu usaldusisik

Ametiühing on iseseisev omaalgatuslik ja vabatahtlik isikute ühendus, mille eesmärgiks on töötajate õiguste ja huvide esindamine ning kaitsmine. Ametiühingud on sõltumatud tööandjatest, riigiasutustest ja teistest organisatsioonidest.

Ametiühingu eelis töötajate usaldusisiku ees seisneb tema suuremates õigustes töötajate esindamise osas ning paremas koostöötahes. Kui töötajate usaldusisiku kohustus on esindada kõiki töötajaid olenemata nende endi soovist, siis ametiühing esindab eelkõige oma liikmeid. Samas võib eeldada, et ametiühingu liikmeks astuvad töötajad teadlikult, soovides oma töötingimusi parandada. Seetõttu annavad nad ametiühingule selgemaid ja kindlamaid juhiseid, mistõttu saab ametiühing häälekamalt ja mõjukamalt ka töötajate õigusi kaitsta.

Ametiühingu loomine ja liitumine

Põhiseadusega on garanteeritud ametiühingu loomise õigus. Ametiühingu loomiseks on vaja vähemalt 5 töötajat. Ametiühingu loomisest tuleb tööandjale teatada hiljemalt 1 kuu jooksul. Ametiühingu loomise täpsem kord on kirjas [ametiühingute seaduses](#).

Igal inimesel õigus liituda ametiühinguga. Töötaja võib liituda nii oma töökohal oleva ametiühinguga kui ka iga teise ametiühinguga. Samuti on igal isikul õigus ametiühingusse mitte kuuluda. Mitte kedagi ei tohi kohelda ebavõrdselt seetõttu, et ta kuulub või ei kuulu ametiühingusse.

Ametiühingut luua ja sellega liituda on keelatud ainult kaitsejõudude tegevteenistuses olevatel kaitseväelastel.

Ametiühingu õigused

Ametiühingu peamised õigused on:

- esindada töötajate õigusi ja huve kollektiivlepinguga seotud küsimustes;
- esindada töötajate õigusi ja huve volituse alusel töölepinguga seotud küsimustes ning kontrollida esindamisega seotud dokumente (tööleping, tööajagraafik, puhkusegraafik);
- esindada liikmeid töövaidlusorganites;
- tutvuda läbi valitud esindaja takistamatult töötingimuste ja töökorraldusega;
- pöörduda tööandja rikkumiste korral Tööinspektsiooni ja teiste järelevalveasutuste poole;
- osaleda informeerimisel ja konsulteerimisel ametiühingu usaldusisiku kaudu;
- saada tööandjalt vähemalt kord kuus ruum ametiühingu ürituse läbiviimiseks;
- igal liikmel saada vähemalt 5 tööst vaba päeva aastas ametiühingu koolitusel osalemiseks;
- esitada ettepanekuid töötajaid puudutavate õigusaktide eelnõudesse;

- teha koostööd riigi- ja valitsusasutustega ning tööandjatega töötajaid puudutavates küsimustes;
- korraldada koosolekuid, miitinguid, pikette ja streike.

Ametiühingu kohustused

Ametiühingu peamiseks kohustusteks on töörahu kindlustamine kollektiivlepingu kehtivuse ajal ning kollektiivlepingus sätestatud ametiühingu kohustuste täitmise tagamine.

Ametiühingu usaldusisik

Ametiühingu usaldusisik on ametiühingu liikmete hulgast valitud töötaja, kellel on tavaliikmest suuremad õigused ja kohustused.

Ametiühingu usaldusisiku peamised õigused on:

- saada tööst vaba aega oma ülesannete täitmiseks;
- osaleda informeerimisel ja konsulteerimisel.

Ametiühingu usaldusisiku peamised kohustused on:

- hoida volituste ajal ja pärast volituste lõppemist oma kohustuste täitmisel teatavaks saanud isikuandmeid või tööandja selgelt konfidentsiaalsena antud teavet;
- teha koostööd teiste töötajate esindajatega.

Ametiühingu liikmete hulgast valitud ametiühingu usaldusisikul on sarnaselt töötajate usaldusisikuga õigus saada tööandjalt informatsiooni ning konsulteerida tööandjaga saadud info põhjal ettevõtte käekäiku ja tulevikuplaane puudutavates küsimustes.

Õigusaktid: [Ametiühingute seadus](#)